

Република Северна
Македонија
Државен завод
за статистика

ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТАТА НА ДРЖАВНИОТ ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКА ВО 2024 ГОДИНА

Скопје, мај 2025 година

СОДРЖИНА

ВОВЕД	4
1. ИНСТИТУЦИОНАЛНО ОКРУЖУВАЊЕ	5
1.1. Административни капацитети	5
1.1.1. Човечки ресурси	5
1.1.2. Стручно усовршување на вработените	8
1.1.3. Буџет на Државниот завод за статистика	8
1.1.4. Внатрешна ревизија	9
1.1.5. Совет за статистика на Република Северна Македонија	9
1.1.6. Координативен комитет	10
1.2. Статистичка инфраструктура	10
1.2.2. Управување со квалитетот	11
1.2.3. Користење административни извори на податоци и намалување на оптовареноста на извештајните единици	11
1.2.4. Систем за електронско прибирање податоци	11
1.2.5. Сигурност на податоците и статистичка доверливост	12
1.3. Информатичка инфраструктура	12
1.3.1. Техничка инфраструктура	12
1.4.1. Дисеминација на податоците	12
1.4.2. Статистичките податоци се достапни онлајн – повеќе податоци и повеќе корисници	13
1.4.3. Публицистичка дејност на институцијата	13
1.4.4. Едноставно доставување на податоците до корисниците	15
1.4.5. Поголема застапеност на статистичките податоци во медиумите и ПР- активности	15
2. СТАТИСТИКА ПО СЕКТОРИ	16
2.1. Сектор за социјални статистики	16
2.1.1. Одделение за статистика на населението	16
2.1.2. Активности во другите области од социјалните статистики	16

2.2. Сектор за пазар на трудот и животен стандард	18
2.2.1. Сектор за пазар на трудот и животен стандард – активности	18
2.3. Национални сметки	20
2.3.1. Национални сметки – активности	20
2.4. Сектор за деловни статистики.....	22
3. ЕВРОПСКА ИНТЕГРАЦИЈА И МЕЃУНАРОДНА АКТИВНОСТ.....	27
3.1. Европска интеграција.....	27
3.2. Меѓународни проекти во кои беше вклучен ДЗС.....	28
3.2.1. Тековни проекти на Европската комисија.....	28
3.2.3. Соработка со агенциите на Обединетите нации во државата.....	30
3.3. Комуникација и соработка со други институции.....	31
4. ПРЕДИЗВИЦИ СО КОИ СЕ СООЧУВАШЕ ДЗС	31
4.1. Мал износ на буџетски средства	31
4.2. Состојба со човечките ресурси	31
4.3. Третманот на институцијата во рамките на системот на државната управа	31
5. КООРДИНАЦИЈА НА СТАТИСТИЧКИОТ СИСТЕМ И ОВЛАСТЕНИТЕ НОСИТЕЛИ	32
5.2. Министерство за финансии.....	35
5.3. Министерство за внатрешни работи.....	36
5.4. Агенција за вработување на Република Северна Македонија	36
5.5. Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија	36

ВОВЕД

Во согласност со членот 21 став 1 од Законот за државната статистика („Службен весник на Република Македонија“ бр. 54/97, 21/07, 51/11, 104/13, 42/14, 192/15, 27/16, 83/18 и 220/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 31/20), Државниот завод за статистика (во натамошниот текст: ДЗС) подготви Годишен извештај за работата и за реализацијата на Програмата за статистички истражувања за периодот 2023 – 2027 година во 2024 година, од аспект на спроведените статистички истражувања од страна на ДЗС, но и од страна на овластените носители што, според Програмата, спроведуваат статистички истражувања.

Извештајот се состои од пет делови, од кои четири се однесуваат на активностите на ДЗС, а еден дел ги опфаќа активностите на овластените носители, од аспект на реализацијата на статистичките истражувања од Програмата за кои се надлежни.

Во првиот дел од Извештајот е опфатено институционалното опкружување на ДЗС и во него се содржани податоци за административните капацитети (човечки и финансиски ресурси, стручно усовршување на вработените, внатрешна ревизија, Совет за статистика на Република Северна Македонија и Координативен комитет), статистичката инфраструктура, информатичката инфраструктура и активностите поврзани со дисеминацијата на податоците на ДЗС во 2024 година.

Во вториот дел од Извештајот се прикажани податоците за реализираните активности на ДЗС од аспект на статистиките по сектори, односно од Секторот за деловни статистики, Секторот за земјоделски статистики и статистики на животната средина, Секторот за социјални статистики, Секторот за пазар на трудот и Секторот за национални сметки.

Во третиот дел од Извештајот се дадени информации за европската интеграција и меѓународните активности. Тој ги содржи активностите реализирани во 2024 година на планот на следењето на европските стандарди и меѓународната активност. Државниот завод за статистика ја реализира својата меѓународна активност со непосредно учество во процесот на европската интеграција на земјата, како и со учество во повеќе меѓународни проекти кои се реализираа во рамките на странската помош што му беше обезбедена на ДЗС.

Четвртиот дел од Извештајот содржи информации и податоци за предизвиците со кои се соочуваше ДЗС во 2024 година.

Петтиот дел од Извештајот содржи краток осврт за координацијата на статистичкиот систем на државата и за реализацијата на Програмата за статистички истражувања од страна на овластените носители во статистичкиот систем: Народната банка на Република Северна Македонија, Министерството за финансии, Министерството за правда, Министерството за внатрешни работи, Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија и Институтот за јавно здравје на Република Северна Македонија.

1. ИНСТИТУЦИОНАЛНО ОПКРУЖУВАЊЕ

Институционалното опкружување претставува основен предуслов за остварување на целите на државната статистика кои се дефинирани во Законот за државната статистика и во други закони, а кои натаму се операционализираат во Стратегискиот план на Државниот завод за статистика, но и во другите документи кои ги носи Заводот. Според Кодексот за работа на европската статистика, „институционалните и организациските фактори имаат значително влијание врз ефективната и кредибилитетот на статистичкиот орган кој развива, произведува и дисеминира европска статистика“.

1.1. Административни капацитети

Законот за државната статистика претставува темелен закон кој ги уредува улогата, положбата и надлежноста на Државниот завод за статистика. Со Законот се уредуваат и положбата и надлежноста на овластените носители од аспект на статистичката дејност која ја реализираат тие. Законот беше донесен во 1997 година („Службен весник на Република Македонија“ бр. 54/97), а во изминатиот период Законот беше менуван и дополнуван девет пати.

Покрај Законот за државната статистика, вториот најважен подзаконски акт кој го носи Владата на Република Северна Македонија, а по предлог на ДЗС, претставува Програмата за статистички истражувања. Во Програмата се наведени статистичките истражувања кои во петгодишен период ги спроведуваат ДЗС и овластените носители. Во овој период во примена беше Програмата за статистички истражувања за периодот 2023 – 2027 година („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 29/23).

1.1.1. Човечки ресурси

Организациската структура на ДЗС и надлежностите на вработените се утврдени со Правилник за внатрешна организација на ДЗС и Правилник за систематизација на работните места што се применуваат од 2020 година.

Според овој Правилник, ДЗС е организиран во 9 сектори и 42 одделенија. Од наведениот број одделенија, 3 се организирани надвор од секторите, додека 8 од нив се регионални одделенија кои покриваат одредени области од територијата на Република Северна Македонија (Куманово, Тетово, Охрид, Битола, Велес, Штип, Струмица и Скопје).

На 31.12.2024 година состојбата со вработените беше како што следи:

- Вработени лица во ДЗС: 219 (едно именувано лице)
- Ангажирани лица по договор за дело во просек: 35.

Во текот на 2024 година, престанок на работен однос имаше кај 14 вработени:

- врз основа на пензионирање: 7
- на лично барање/отказ даден од страна на вработениот: 3
- со преземање: 1
- со именување на функција во друга институција: 1
- со разрешување од функција: 2.

Табела 1: Преглед по звања

	Предвидени работни места	Пополнети работни места	% на пополнетост
Директор	1	1	
Заменик-директор	1	0	
Државен советник	3	0	
Раководител на сектор	9	6	66.7
Помошник-раководител на сектор	9	2	22.2
Раководител на одделение	42	25	59.5
Советник	98	52	53.1
Виш соработник	45	21	46.7
Соработник	51	28	54.9
Помлад соработник	107	54	50.1
Самостоен референт	30	13	43.3
Виш референт	11	6	54.5
Референт	15	5	40
Помлад референт	15	5	33.3
Работник	1	1	100
ВКУПНО	436	219	50.2

Во Државниот завод за статистика, покрај 219 извршители, едно лице, односно директорот на Заводот, е именувано лице од Владата на Република Северна Македонија. Од вкупниот број вработени, 217 лица имаат статус на државни службеници, а едно лице има статус на работник.

Табела 2: Преглед по пол

	Мажи	Жени	Вкупно
Сектор за национални сметки	5	16	21
Сектор за деловни статистики	8	15	23
Сектор за земјоделски статистики и статистики на животната средина	7	10	17
Сектор за социјални статистики	7	9	16
Сектор за пазар на трудот и животен стандард	5	8	13
Сектор за информатичка поддршка	4	17	21
Сектор за дисеминација	7	8	15
Сектор за регионални одделенија	26	40	66
Сектор за поддршка на работењето на директорот	8	8	16
Одделение за финансиски прашања	0	5	5
Одделение за внатрешна ревизија	1	1	2
Одделение за управување со човечки ресурси	0	3	3
Именувани лица	1	0	1
Вкупно	79	140	219

Анализата на податоците покажува дека има големо отстапување помеѓу потребниот (планираниот) број вработени и реалниот број на пополнети работни места. Во Заводот,

50 % од работните места не се пополнети, што значи дека се доведува во прашање нормалното одвивање на работниот процес, исполнувањето на работните задачи, навременоста и квалитетот на реализираните обврски. Пополнетоста на работните места е најкритична кај клучните раководни позиции, односно само 59.5 % изнесува пополнетоста на позицијата раководител на одделение. Состојбата е слична и со останатите работни места и не е одржлива на подолг рок, бидејќи сериозно ја загрозува реализацијата на основната дејност на институцијата.

Табела 3: Одлив на вработени според причините, 2015 – 2024

	Вкупно	Пензионирање	Отказ од вработен	Отказ од институцијата	Смрт	Спогодбено преземање	Именување на функција во друга институција	Разрешување од функција
2015	10	2	5	0	2	1	0	0
2016	21	13	4	0	0	4	0	0
2017	14	9	4	1	0	0	0	0
2018	16	11	4	0	0	1	0	0
2019	17	7	7	0	0	3	0	0
2020	18	13	4	0	1	0	0	0
2021	15	10	5	0	0	0	0	0
2022	21	14	5	0	0	2	0	0
2023	14	7	4	0	0	3	0	0
2024	14	7	3	0	0	0	2	2
Вкупно	160	93	45	1	3	14	2	2

Одливот на вработените прикажан во табела 3 укажува на фактот дека недостатокот на човечки ресурси веќе е сериозен проблем. Во периодот 2015 – 2024 година, одливот на вработени врз различни основи изнесува 160 лица. Треба да се истакне и фактот дека и покрај вработувањата кои се реализирани на почетокот на 2023 година, кога се вработени 39 лица, голем дел од редовните работни и вонредните проектни активности се покриваат со ангажирање лица по договор за дело.

Табела 4: Вработени во ДЗС според степенот на образование и припадноста кон етничка заедница

Работно место	Вкупно	Припадност кон етничка заедница							
		Македонци	Албанци	Турци	Роми	Власи	Срби	Бошњаци	Друго
Вишо и средно образование	30	20	10						
Високо образование	169	137	36	3	1	1	8	2	1
Вкупно	219	157	46	3	1	1	8	2	1

Образовната структура на вработените (табела 4) покажува дека 77.2 % од вработените се со високо образование, при што 81 % од Македонците и 21,3 % од Албанците имаат високо образование.

1.1.2. Стручно усовршување на вработените

Стручното усовршување на вработените во ДЗС претставува основен предуслов за создавање стручни, компетентни и високомотивирани вработени кои ќе бидат подготвени да ги задоволат потребите во однос на продуцирањето висококвалитетни и веродостојни статистички податоци, споредливи со развиените земји од ЕУ, не само на ДЗС, туку и потребите на поширок круг корисници. Стручното усовршување и обуката на вработените претставува континуирана активност во ДЗС на која високиот менаџмент посветува големо внимание.

Во 2024 година нема одржано генерички обуки за вработените според Планот за обуки на административните службеници за 2024 година што се во надлежност на Министерството за јавна администрација.

Во 2024 година се реализирани 72 состаноци на кои присуствуваа 102 претставници на ДЗС и другите овластени носители. Исто така, ДЗС имаше 218 учества на 69 обуки (надворешни обуки – експертски мисии, студиски посети, работилници, семинари, тренинг-курсеви и сл.) организирани од надворешни експерти.

1.1.3. Буџет на Државниот завод за статистика

Буџетот на Државниот завод за статистика во 2024 година, наменет за спроведување на редовните програмски и развојни функции изнесуваше 190.656.000 денари, што претставува зголемување за 13.060.000 денари (7.35 %) во однос на претходната 2023 година.

Со Изменување и дополнување на Буџетот на Република Северна Македонија за 2024 година („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 169/24), буџетот на Заводот беше зголемен за 1.532.000 денари, а со Одлука за прераспределба на средства помеѓу буџетските корисници на централната власт и помеѓу фондовите за 2024 година („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 250/243), буџетот беше намален за 350.000 денари.

Во вкупниот буџет на Заводот, учеството на средствата за Програмата 10 – Администрација изнесуваше 1,37 %, за Програмата 20 – Статистички истражувања изнесуваше 98,21 % и за Програма МА – Интеграција во ЕУ изнесуваше 0,42%.

Во одобрените средства на Заводот, во Програмата 20 – Статистички истражувања најголемо учество од 77,95 % имаа средствата за плати и надоместоци на вработените во Заводот, надоместокот за годишен одмор на вработените и надоместокот за членовите на Советот за статистика, за комунални услуги 7,70 %, додека средствата за спроведување на статистичките истражувања учествуваа со 8,45 %, средствата за капитални расходи учествуваа со 2,42 %, на делот за субвенции и трансфери отпаѓаат 0,40 %. Во останатиот дел од средствата (3,08 %) учество имаа: патните и дневните расходи со 0,08 %, материјалите и ситниот инвентар со 0,41 %, поправките и тековното одржување со 2,41 %, другите тековни расходи со 0,19 %.

Од претходно дадените параметри на буџетот, може да се констатира неговата неповолна структура, пред сè, од аспект на доминантноста на делот за плати на вработените во однос на средствата за реализација на предвидените статистички истражувања од Петгодишната програма за статистички истражувања.

И покрај големите промени во буџетот на Заводот, искористеноста на одобрените средства со датум 31.12.2024 година изнесува 98,65 %.

1.1.4. Внатрешна ревизија

Внатрешната ревизија во ДЗС се спроведува како независна активност на објективно уверување и советување, со цел да се утврди дали се применуваат соодветните политики и процедури, дали се применуваат регулативата и утврдените стандарди, дали средствата се користат ефикасно и економично и дали ефективно се остваруваат планираните цели, во согласност со принципите на законитост, независност, објективност, компетентност, професионалност, интегритет и доверливост.

Во текот на 2024 година, во ДЗС продолжи процесот на воспоставување и функционирање на системот на финансиско управување и контрола (ФУК). Во однос на ФУК, задачата на внатрешната ревизија е да даде препораки за зајакнување на ФУК за транспарентно, регуларно, економично, ефикасно и ефективно користење на расположливите средства.

Внатрешните ревизори во текот на 2024 година извршија 4 ревизии за кои изготвија ревизорски извештаи, врз основа на Стратегискиот и Годишниот план за внатрешна ревизија и плановите за поединечните ревизии, во согласност со меѓународните стандарди за професионално извршување на внатрешната ревизија. Во наведениот период се изготвени 16 препораки.

Во 2024 година беше изготвен и Годишниот извештај за извршените ревизии и активностите на внатрешната ревизија за 2023 година.

1.1.5. Совет за статистика на Република Северна Македонија

Советот за статистика на Република Северна Македонија претставува стручно и советодавно тело на државната статистика, чија положба и надлежности се утврдени со Законот за државната статистика. Советот за статистика е формиран со Одлука на Собранието на Република Северна Македонија бр. 08-5684/1 од 2 ноември 2023 година.

Во периодот јануари – декември 2024 година, Советот одржа вкупно 10 седници на кои беа разгледани следните материјали:

1. Извештај за работата на Советот за статистика за периодот ноември – декември 2023 година,
2. Предлог-буџет на Советот за статистика за 2024 година,
3. Стратегиски план на ДЗС, 2024 – 2026 година,
4. Национална класификација на дејностите (НКД), рев. 2.1.,
5. Статистика на отпад,
6. План за работа на Државниот завод за статистика за 2024 година,
7. Информација за клучните промени во Анкетата за образование на возрасните како резултат на рамковната регулатива за интегрирани социјални статистики,
8. Извештај за работата на Државниот завод за статистика во 2023 година,
9. Информација за квалитетот во официјалната статистика,
10. Информација за клучните промени во Анкетата за работната сила како резултат од примената на новата рамковна регулатива за интегрирани социјални статистики,
11. Сметки за животната средина,
12. Трансмисија на податоци во Евростат од областа на национални сметки,
13. Презентирање на краткорочните статистики,
14. Пресметка на БДП според доходовен метод на тримесечно ниво,
15. Информација за спроведување на ИПА-проектите во Државниот завод за статистика,

16. Извештај на Европската комисија за напредокот на Република Северна Македонија, со посебен осврт на прогресот во доменот на статистиката,
17. Информација за подготовките на новата веб-страница на ДЗС,
18. Измени во законодавството на ЕУ од областа на статистиката – Регулатива на Европскиот парламент и Советот од 5 ноември 2024 година за изменување и дополнување на Регулативата бр. 223/2009,
19. Програма за работа на Советот за статистика за 2025 година,
20. Измени и дополнувања на Програмата за статистички истражувања, 2023 – 2027 година,
21. Информација за спроведување на обврските од скрининг-процесот.

1.1.6. Координативен комитет

Координативниот комитет, како стручно координативно и советодавно тело за координирање на државната статистика, е формиран во мај 2019 година од Владата на Република Северна Македонија и е со истечен мандат.

Координативниот комитет е составен од претседател, кој е претставник на Заводот и по еден член како претставник на Народната банка на Република Северна Македонија и на овластените носители наведени во Програмата за статистички истражувања, од редот на вработените кои се одговорни за вршење статистички активности. Претседателот и членовите на Координативниот комитет ги именува и разрешува Владата на Република Северна Македонија.

1.2. Статистичка инфраструктура

1.2.1. Статистички регистри

1.2.1.1. Статистички регистар на просторни единици

Во текот на 2024 година продолжи користењето на просторните податоци од Пописот на населението, домаќинствата и становите во РСМ, 2021 година, во планирањето и спроведувањето на статистичките истражувања.

1.2.1.2. Статистички деловен регистар

Статистичкиот деловен регистар (СДР) беше ажуриран редовно со тековна контрола на точноста и квалитетот на податоците, особено на податоците за дејноста, големината, односно на економските и адресните податоци на деловните субјекти.

Во текот на 2024 година се работеше на подобрување на перформансите на системот и на поедноставување и функционалност на корисничкиот интерфејс. Се подготвија податоците за 2022 година, се подготви метаподаточен извештај и извештај за квалитет, кои беа доставени до Евростат.

Исто така, беа направени прилагодувања во дизајнот на табелите и процедурите за воведување на новата Класификација на дејности NACE rev 2.1.

1.2.1.3. Статистички регистар за вработени

Целосно е конструиран Статистички регистар за вработени (РЕГВРАБ), кој се ажурира со месечна и квартална периодика, со податоци од административните извори УЈП и АВРСМ. Направено е мапирање и врска со Статистичкиот деловен регистар.

Неколку истражувања веќе почнаа пробно да користат податоци од овој регистар.

1.2.2. Управување со квалитетот

Во системот за управување со квалитетот од големо значење се методите и алатките за мерење на квалитетот. Методите и алатките вклучуваат Партнерско оценување што го спроведува Евростат, извештаи за квалитетот и внатрешна ревизија за квалитетот.

Државниот завод за статистика ги започна подготовките за третото Партнерско оценување и за таа цел е формирана работна група, која почна да ги проучува методологијата и другите документи за подготовка и организација на целиот процес.

Продукцијата на извештаи за квалитетот во SIMS-формат се дел од редовната статистичка продукција и истите редовно се објавуваат на веб-страницата. Покрај тоа, се зголеми бројот на статистичките извештаи и се подобри навременоста на известувањето за квалитетот преку подготовка на извештаите за квалитет.

Во однос на внатрешната ревизија на квалитетот, во согласност со Годишниот план за внатрешна ревизија, во 2024 година беа планирани три, а беа спроведени две ревизии на квалитетот, кои опфатија две статистички истражувања од доменот на социјалните статистики и деловните статистики. Третата ревизија, која ја опфаќа редизајнираната веб-страница, ќе биде спроведена во 2025 година, бидејќи сè уште се одвиваат активностите околу редизајнот на веб-страницата.

Во областа на стандардите во 2024 година, во согласност со ревидираната верзија на NACE Rev.2.1 и националните потреби, Државниот завод за статистика изготви нова класификациска верзија – НКД, рев. 2.1. Таа е донесена од Владата на Република Северна Македонија со Одлука за донесување на Националната класификација на дејностите, ревизија 2.1. – НКД, рев. 2.1. („Службен весник на Република Северна Македонија“, бр. 35/24), која ќе ја замени НКД, рев.2.

1.2.3. Користење административни извори на податоци и намалување на оптовареноста на извештајните единици

Намалувањето на оптовареноста на извештајните единици претставува особено важна активност на ДЗС поради што е утврдена како приоритетна цел во приоритетот „Јакнење на соработката со давателите на податоци и носителите на збирки на податоци“ од Стратегискиот план на ДЗС, 2023 – 2025. Притоа, намалувањето на оптовареноста најефективно се постигнува со користење на административните извори на податоци и преку воспоставениот електронски систем за прибирање податоци еСтат во ДЗС.

Во контекст на следењето на активностите на ДЗС за користење на административните извори, формирана е работна група чија основна цел е централизирано да ги следи активностите поврзани со користењето на административните извори (определување рамка за управување, оценка на квалитетот на административните извори, имплементација на препораките од последното Партнерско оценување и идентификување нови можни административни извори).

1.2.4. Систем за електронско прибирање податоци

Прибирањето на податоци од извештајните единици, покрај со користење хартиени обрасци, се врши и со користење на Системот за електронско прибирање податоци (еСТАТ). Во 2024 година, во системот беа вклучени 21 статистичко истражување, а за првпат овој начин на прибирање на податоци беше применет за 3 истражувања: Индекс на цената на трудот,

Годишен извештај за комунален отпад и Анкета за производството и потрошувачката на енергија во деловниот сектор и услужните дејности.

Во дел од статистичките домени во ДЗС се користи SDMX-базирана архитектура за стандардизирано известување и дисеминација на податоци, согласно со пропишаниот SDMX-стандард од страна на Евростат. Комбинираниот систем SDMX-SDDS Plus се користи за обезбедување навременост и достапност на сеопфатни економски и финансиски статистички податоци од страна на ДЗС, Народната банка на Република Северна Македонија и Министерството за финансии.

1.2.5. Сигурност на податоците и статистичка доверливост

Следејќи ги интересот на корисниците за обезбедување пристап до микроподатоци за научноистражувачки цели, како и препораките на европските и меѓународните статистички институции за обезбедување целосна сигурност на индивидуалните податоци, Државниот завод за статистика обезбеди спроведување методи и техники за заштита од разоткривање на индивидуалните статистички податоци. Беше одобрен пристап до анонимизирани статистички податоци за научноистражувачки цели во безбедната соба во институцијата.

Во 2024 година беше ажурирана Политиката за пристап до микроподатоци за научноистражувачки цели, беа ревидирани повеќе упатства со кои се регулира пристапот до микроподатоци и се започна со проучување на техничките и други услови за модернизација на процесот за пристап до микроподатоци.

Во 2024 година беа регистрирани осум барања за пристап до микроподатоци.

1.3. Информатичка инфраструктура

1.3.1. Техничка инфраструктура

Во 2024 година набавени се 8 сервери Windows и е направена замена на domein-контролерите во ДЗС и седумте регионални одделенија. Извршено е подигање на функционалното ниво на доменската структура од Windows Server 2012 на Windows Server 2022.

Во соработка со SIDA, започнати се активности за реновирање просторија што ќе биде нов центар за обука. Спроведени се активности за набавка на мебел и техничка опрема. Во новоопремениот центар, кој ќе биде во функција од 2025 година, ќе може да се вршат обуки на вработените во ДЗС. Овој центар за обука ќе има капацитетот за 20 слушатели.

1.4.1. Дисеминација на податоците

Главна цел на дисеминацијата е да се обезбеди што поголема достапност и јавност на сите продукти и услуги на ДЗС, со што се исполнуваат современите потреби на корисниците на официјалните статистички податоци.

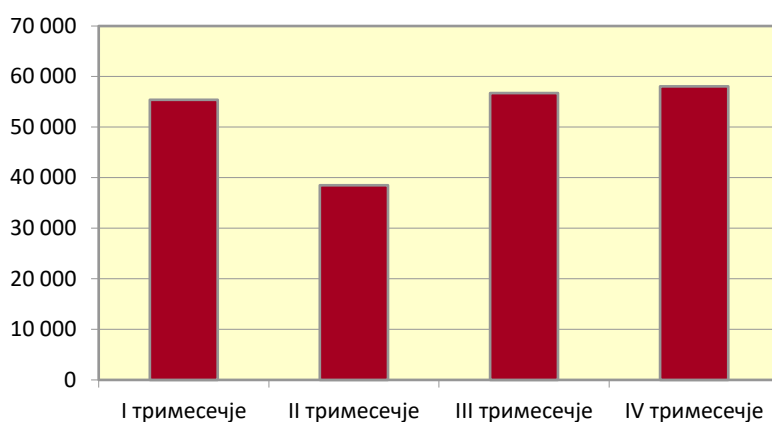
Преку системот за дисеминација се остварува и една од главните стратегиски определби на институцијата и еден од принципите на квалитетот – сите податоци што се произведуваат од статистичките истражувања да се јавно достапни истовремено за сите корисници и во рок определен со Календарот на објавување на податоците.

1.4.2. Статистичките податоци се достапни онлајн – повеќе податоци и повеќе корисници

Веб-страницата е главен канал за дисеминација на статистичките податоци и информации. Во текот на 2024 година, веб-страницата на ДЗС беше посетена 1 501 794 пати (зголемување од 4 %).

Базата на податоци МакСтат, поставена на веб-страницата на ДЗС, на корисниците им овозможува пристап, селектирање и излезни податоци во различни формати (xlsx, csv, json...), како и автоматизиран пристап до податоците во неа преку API. Во 2024 година, бројот на посети на базата на податоци се зголеми на 208 567 (19.4 % повеќе во однос на 2023 и над 50 % зголемување во однос на 2022 година). Од следењето на посетеноста, најпосетени табели во 2024 година беа табелите од областите: Население, Бруто-домашен производ, Надворешна трговија, Пописи, Пазар на трудот, Население.

Графикон 1. Посети на базата на податоци МакСтат на веб-страницата на ДЗС, 2024

Во текот на 2024 година, продолжија активностите за подготовка на нова веб-страница на Заводот.

1.4.3. Публицистичка дејност на институцијата

Резултатите од статистичките истражувања, објавени во статистичките публикации, се достапни за корисниците во земјата и во странство.

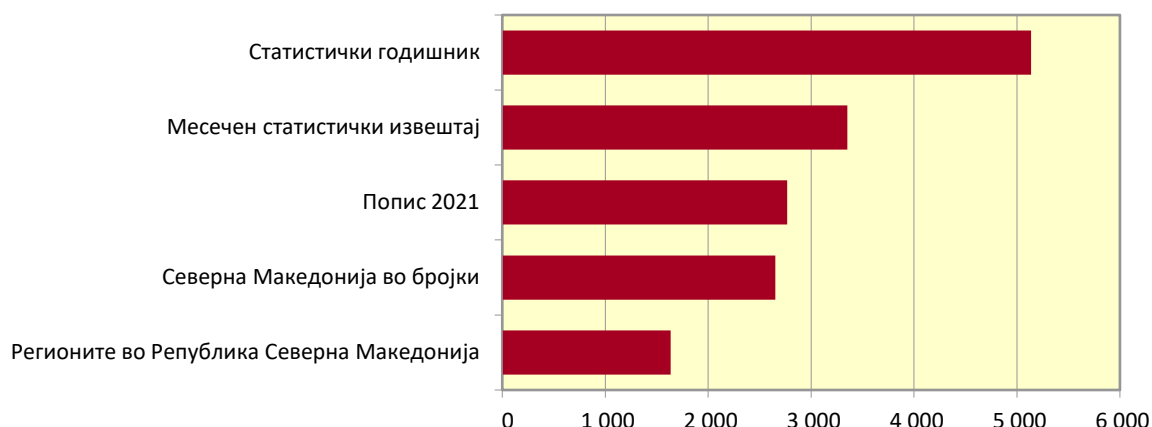
Статистиката за дисеминацијата покажува дека во 2024 година се остварени следните резултати:

- Во текот на 2024 година беа објавени вкупно 321 соопштение, 4 мултидоменски публикации, 2 статистички прегледи и 12 изданија на Месечниот статистички извештај, како и класификацијата „Национална класификација на дејностите (НКД), рев. 2.1.“:
 - **„Статистички годишник на Република Северна Македонија“** – публикација во која се презентирани статистички податоци за демографската, социјалната и економската состојба во Република Северна Македонија, како и податоци за подолг временски период. Во посебно поглавје се презентирани споредбени податоци со другите земји во Европа и во светот.

- **„Северна Македонија во бројки“** – мал статистички годишник во кој преку табели и графикони се презентирани податоци за Република Северна Македонија од сите области што се покриени со истражувањата што ги спроведува Државниот завод за статистика.
- **„Регионите во Северна Македонија“** – содржи најнови економски и социодемографски податоци за регионите во државата. Статистичките податоци за регионите претставуваат придонес во исполнувањето на обврските на Република Северна Македонија во рамките на регионалната политика на Европската Унија. Во оваа публикација, преку јасни и едноставни табели, мапи и графикони, статистичките региони се претставени во повеќе области, а кратките коментари придонесуваат за едноставно забележување на карактеристиките, сличностите и разликите меѓу регионите.
- **„МакСтат избор“** – за првпат објавена во 2016 година, во која на еден поинаков начин се презентирани дел од податоците со кои располага Заводот, а за кои цениме дека се интересни за поголемиот дел од нашите корисници. Публикацијата е поделена во 20 области во кои преку табели, графикони, инфографици и кратки коментари се презентирани трендовите на дел од појавите што ги следи статистиката. Низ страниците се преточени голем број податоци кои визуелно ги претставуваат социоекономските случувања во Република Северна Македонија и претставуваат слика на она што е денес нашата земја.
- **„Национална класификација на дејностите (НКД), рев. 2.1.“**

Сите публикации се расположливи за корисниците и на веб-страницата на Државниот завод за статистика: www.stat.gov.mk и www.stat.mk.

Графикон 2. Број на посети на едицијата „Публикации“

Во делот на објавените публикации, според статистиката на посетеност на веб-страницата во 2024 година, Статистичкиот годишник е најпосетената публикација.

Графикон 3. Број на пребарувања на едицијата „Соопштенија“

Во 2024 година, најпребарувано беше соопштението за просечната нето-плата, потоа соопштението за просечната бруто-плата, соопштението за индексите на трошоците на животот и на цените на мало итн.

1.4.4. Едноставно доставување на податоците до корисниците

Освен податоците и информациите на веб-страницата, корисниците имаат можност да доставуваат барања за податоци и информации. Во текот на 2024 година беше одговорено на 508 барања за статистички податоци, од кои најголем дел беа одговорени по електронска пошта, а беа дадени и околу 500 телефонски информации за статистички податоци.

1.4.5. Поголема застапеност на статистичките податоци во медиумите и ПР-активности

Заводот и во 2024 година беше активен на својот профил на Фејсбук со објавување на шеесетина објави и со над 2600 следачи, а го интензивираше присуството и на Инстаграм.

1.4.6. Ефикасност на процесите

Во согласност со Кодексот на работа на европската статистика, особено во делот на принципите за статистичките аутпути, Државниот завод за статистика ги пресмета индикаторите за навременост (број на денови од референтниот период до денот на публикување) и прецизност (број на денови од денот определен во календарот на навременост до реалниот ден на објавување) за период 2020 – 2024, како резултат од проектот со Шведската статистика и СИДА.

Табела 7: Показатели на успешност

	2020	2021	2022	2023	2024
Број на издадени соопштенија	324	325	325	326	331
Навременост (%) -тригодишна варијација	-	-	0.7	3.2	4
Прецизност (%)	92	95	95	92	95

Резултатите покажуваат дека:

- обемот на производство (број на соопштенија) е зголемен,
- времето на производство (навременоста) благо се зголемува, но причината е поради тоа што се воведени нови продукти,
- прецизноста е стабилна и изнесува над 90 %.

2. СТАТИСТИКА ПО СЕКТОРИ

2.1. Сектор за социјални статистики

2.1.1. Одделение за статистика на населението

- Во 2024 година, во Одделението за статистика на населението се реализирани сите статистичките истражувања во согласност со Годишната програма за работа и навремено се објавени сите податоци во согласност со Календарот на навременост. Извршена е трансмисија преку eDamis на трите редовни годишни прашалници на Евростат (DEMOBAL, NAWCAST и POPSTAT) со користење на SDMX на податоците за процената на населението, виталните статистики (родените, умрените, склучените и разведените бракови) и миграциите (доселени и отселени и странци), како и метадата-прашалникот за овие статистички истражувања за 2023 година.
- Со враќањето на временската серија на проценката на населението за периодот од 2003 до 2021 година на национално ниво и 5 години на регионално ниво за периодот од 2017 до 2021 година, се направи пресметка и враќање на серијата на основните демографски показатели за истиот период. Податоците се расположливи и објавени во базата МАКСТАТ.
- Стартуваше твининг-проектот на ЕУ „Подобрување на квалитетот на статистиката на животна средина и здравствените статистики“, 2024 – 2026. Во рамките на проектот, во доменот на социјалните статистики предвидени се две активности: методолошка поддршка и подготовки за спроведување на Европската анкета за општата здравствена состојба на населението и воспоставувањето Статистички регистар на населението за подобар избор на примерок за анкетните истражувања во доменот на социјалните статистики.
- Продолжија активностите за надминување на евидентните проблеми при собирањето на податоците и разгледување на можностите за нови начини на обезбедување на податоците по електронски пат од Управата за водење на матичните книги, Министерството за внатрешни работи и основните судови како институции надлежни за обезбедувањето на податоците за статистичките истражувања во доменот на статистиката на населението.

2.1.2. Активности во другите области од социјалните статистики

- Дефинирани се и доставени се сите потребни полиња, варијабли и кодни листи до Министерството за образование и наука со цел податоците за запишани и завршени ученици во основното и средното образование да се добиваат од министерството како административен извор. Се очекува МОН да достави податоци за да се споредат со статистичките податоци и при тоа да се оцени опфатот и квалитетот на потребните варијабли/податоци кои во иднина би ги добивале од нив.
- Започната е соработка со Министерството за дигитална трансформација, притоа доставени се прашалникот и кодните листи за подготовка на прашалникот за Запишани студенти на додипломски студии (ВОИ.20) и негово дефинирање на е-услуги за да се овозможи студентите да ги доставуваат податоците по електронски

пат. Останува обврската да се воспостави контакт со претставниците од факултетите (извештајни единици) за да се дефинираат обврските и надлежностите поврзани со квантитетот и квалитетот на доставените податоци. По завршувањето на сите фази ќе продолжи подготовката и на следниот прашалник за завршени студенти на додипломски студии (ВОИ.50)

- Во текот на 2025 година се планирани подготвителните активности за спроведување на Анкетата за континуирана професионална обука – АКПО 7 (референтна година 2025).
- Извршена е трансмисија преку eDamis на редовниот годишен UN-CTS прашалник на Евростат и UNODC за статистиките на криминал за 2023 година, како и метадата-прашалник од истата област за 2023 година.

Реализирани статистички истражувања

Периодика – област	Број на истражувања во 2024 година	Број на истражувања во 2023 година
Одделение за статистика на население		
годишни	7	7
десетгодишни Попис на населението, домаќинствата и становите	–	
вкупно	7	7
Одделение за социјална заштита, судски и јавни статистики		
годишни	25	25
двегодишни	-	-
тригодишни	2	3
петгодишни	-	-
вкупно	27	28
Одделение за образование и наука		
годишни	18	18
двегодишни	-	-
тригодишни	-	-
петгодишни	-	1
десетгодишни	-	
вкупно	18	19
Вкупно: Сектор за социјални статистики	52	54

2.2. Сектор за пазар на трудот и животен стандард

2.2.1. Сектор за пазар на трудот и животен стандард – активности

Анкета за работната сила

- Кварталните податоци од Анкетата за работната сила се навремено објавени и достапни на нашата веб-страница и во базата МАКСТАТ. За третиот и четвртиот квартал, податоците беа трансмитирани до Евростат.
- Во 2024 година, од Анкетата за работна сила 2023, беа објавени: соопштението за четвртиот квартал, годишното соопштение и публикациските табели. Овие податоци се достапни на нашата веб-страница и во базата МАКСТАТ.
- Анкетата за работната сила за 2024 година беше спроведена навремено. Во рамките на оваа анкета беше реализиран и модулот за младите на пазарот на труд, со кој беа опфатени лица на возраст од 15 до 34 години.
- Кварталните податоци за првите три квартали од 2024 година се исто така навремено објавени и достапни на нашата веб-страница и во базата МакСтат. Дополнително, во 2024 година беше извршена трансмисија на кварталните и годишните податоци до Евростат за периодот од 2021 година заклучно со третиот квартал од 2024 година.
- Во согласност со објавените резултати од Пописот на населението, домаќинствата и становите во Република Северна Македонија од 2021 година, Државниот завод за статистика изврши ревизија на податоците од Анкетата за работната сила за периодот 2017 – 2021 година. Целта на оваа ревизија е да се обезбеди поголема точност и релевантност на статистичките податоци. Податоците беа приспособени според населението по пол, петгодишни возрасни групи и региони. Ревидираните податоци и новите пресметки се достапни во базата МАКСТАТ.
- Во 2024 година продолжи проектот за Анкетата на работната сила финансиран од ИПА 2022.
- Во текот на 2024 година продолжи реализацијата на статистичкиот проект за хармонизираниот индекс на трошоците на животот и индексот на цените за домување преку ИПА 2022 (МБП).
- Редовно се спроведени на терен истражувањата Анкета за приходите и условите за живеење и Анкета за потрошувачката на домаќинствата, кои се со годишна динамика. Во октомври 2024 година во соопштение се публикувани податоците за сиромаштијата за 2021 година, а фајловите со микроподатоци од Анкетата за приходите и условите за живеење се доставени до Евростат.
- Истражувањето за Структурата на заработувачката се финализира со подготовка на податоци за референтна 2022 година и истите се објавени преку дисеминациски продукти во форма на соопштение и табели во базата МАКСТАТ и во база на податоци која согласно со регулативите на ЕУ е испратена до Евростат.
- Истражувањето за Индексот на цената на трудот е во фаза на спроведување. Активностите се извршуваат во рамките на проектот ИПА 2022, во согласност со стандардите и регулативите на ЕУ. Се спроведе пилот-истражување за прибирање податоци преку електронскиот систем (Е-стат) за последните три месеци од референтната 2024 година. За референтната 2025 година продолжува редовното месечно прибирање податоци од терен за фирми кои имаат 10 и повеќе вработени. Податоците за пресметка на индексот ќе се обезбедуваат со комбиниран метод

(прашалник на е-Стат и од административни извори) и во тек е обработка на податоците добиени од административни извори: Управата за јавни приходи (УЈП) и Агенцијата за вработување (АВРМ).

- Анкетата за цената на трудот, со четиригодишна динамика, во претходната фаза за референтната 2020 година, целосно е спроведена, податоците се публикувани во форма на соопштение и се испратени до Евростат. Со активности за прибирање податоци преку е-Стат ќе се започне во јуни 2025 година.
- Од 2024 година податоците за слободни работни места континуирано, редовно на квартално ниво се обезбедуваат преку административен извор на податоци (Управата за јавни приходи и Агенцијата за вработување на РСМ), редовно се публикуваат во форма на соопштение, табели во базата МАКСТАТ и редовно се испраќаат до Евростат.
- Месечните податоци за нето и бруто-плати се навремено објавени и достапни на нашата веб-страница и во базата МАКСТАТ.
- Податоците за краткорочни деловни статистики беа трансмитирани редовно (секој месец) до Евростат.
- Годишните податоци за нето и бруто-плати – состојба октомври за 2023 година се објавени и достапни во базата МАКСТАТ.

Реализирани статистички истражувања

Периодика – област	Број на истражувања во 2024 година	Број на истражувања во 2023 година
Одделение за животен стандард		
месечни	1	1
годишни	2	2
аналитички	1	1
десетгодишни	1	-
вкупно	5	4
Одделение за пазар на трудот		
тримесечни (АРС)	1	1
четиригодишни (РБН)	-	1
шестгодишни (АОВ)	-	1
вкупно	1	3
Одделение за плати		
месечни	1	2
тримесечни	2	1
годишни	1	1
четиригодишни	1	1
вкупно	4	5
Вкупно: Сектор за пазар на трудот	10	12

2.3. Национални сметки

2.3.1. Национални сметки – активности

- Во областа на макроекономските статистики континуирано се работеше на подобрување на податоците во согласност со CHC 2008 (System of National Accounts, SNA 2008) и ECC 2010 (European System of Accounts, ESA 2010) и нивна трансмисија до ЕВРОСТАТ.
- Се работеше на аналитичките истражувања и истражувањата со статистички обрасци.
- Започна реализацијата на статистичките проекти од ИПА 2022 (МБП) – регионална. Во областа на националните сметки се спроведуваат 6 проекти, и тоа:
 - Статистика на владини финансии; Паритет на куповната моќ; Трансмисија, годишни и тримесечни национални сметки; Методологија за национални сметки; Годишни секторски сметки и Табели на понуда и употреба.
- Континуирано беа испраќани податоци за клучните табели според Програмата за трансмисија на податоци ECC 2010 на Евростат. Беа подготвени и испратени во Евростат табелите T0101 – БДП според производниот метод и T0102 – БДП според трошочниот метод за главните агрегати на БДП за 2023 година (претходни податоци) и за 2022 година (дефинитивни податоци) на годишно ниво, како и податоците за БДП на тримесечно ниво, заклучно со третото тримесечје од 2024 година. Сезонските и календарски приспособените податоци редовно се пресметуваат и се трансмитираат до Евростат. Пресметката на БДП според доходовниот метод на тримесечно ниво (трансмисијската табела T0103 – БДП според доходовниот метод) редовно се испраќа до Евростат.
- Во септември 2024 година за првпат се трансмитираа табели во Евростат (T01БДП) во кои беа вклучени сите податоци за пресметката на БДП по сите методи на пресметка (T0101, T0102, T0103 и T0117), со тоа што табелите кои беа испраќани претходно престанаа да се трансмитираат.
- Пресметка на вработени по НКД, рев. 2. беше направена за првпат на тримесечно ниво во рамките на Проектот 1.4 – Програма за трансмисија, годишни и тримесечни национални сметки и извештај за квалитет. Како резултат на тие пресметки, беа трансмитирани табелите T0110 – Население и вработеност, како и T0111 – Вработеност по оддели на НКД, рев. 2.
- Во септември 2024 година првпат се трансмитира T01ЕМП со податоците за вработените на ниво на A10 според НКД, рев. 2 и при тоа беа заменети табелите T0110 и T0111.
- Табелата T0302 – Инвестиции во основни средства по тековни цени престана да се испраќа во Евростат од септември 2024 година. Податоците се вклучија во табелата T2200. Податоци за серијата 2000 – 2021 година, дефинитивни податоци и претходни податоци за 2022 година беа испратени до Евростат и се изврши нивна валидација.
- Согласно трансмисијската програма на Евростат, подготвени се и преку ЕДАМИС се трансмитирани табелите T1001 – Табела по дејности, A*10

(НТЕС 3), за периодот од 2000 до 2023 година и T1002 – Табела по дејности и по региони (НТЕС 2) за периодот од 2000 до 2022 година.

- Беше подготвена и испратена до Евростат табелата T0800 – Годишни секторски сметки за 2022 година (дефинитивни податоци).
- Табелите за понуда и употреба на стоки и услуги за 2021 година се објавени во 2024 година и испратени во Евростат. Табелите 1610-12, 1620, 1630 и 1700-1900 по тековни цени за 2020 година се испратени. Табелата за понуда 1500 во основни цени за 2021 година, вклучувајќи и трансформација во набавни цени, по цени од претходна година, е испратена. Табелата за употреба 1600 во набавни цени за 2021 година, по цени од претходна година, е испратена.
- Во април и октомври 2024 година беа подготвени и испратени до Евростат ЕДП-нотификациските табели за периодот од 2020 до 2023 година и планирани податоци за 2024 година, како и Прашалниците (1-5) поврзани со ЕДП-нотификациските табели. Прашалниците се сè уште во процес на подобрување. Континуирано се одговараше на прашањата на Евростат за потврдување на пратените податоци.
- ДЗС ги обезбедува потребните извори на податоци од институциите кои се дел од работната група формирана за подготвување Здравствените национални сметки. Пресметани, валидирани од СЗО и публикувани се податоци за здравствените сметки за периодот од 2017 до 2022 година. Тековно се работи на составување на здравствените сметки за 2023 година.
- Редовно се одвиваа активности во областа на надворешната трговија. Во 2024 година беа подготвени и објавени во соопштение ТЕК-податоците (стоковна размена според економските карактеристики на претпријатијата) за референтната 2022 година. Податоците беа доставени до Евростат во формат SDMX, вклучувајќи ги сите задолжителни и факултативни поделби. Податоците се публикувани на веб-страницата на Евростат.
- Податоците од меѓународна трговија според фактурирана валута, за референтен период 2023 година се обработени и доставени навреме до Евростат, согласно со последното Методолошко упатство на европските бизнис-статистики за трговија според фактурирана валута (ТФВ).
- Во текот на 2024 година за сите модули од статистиката на меѓународна трговија – меѓународна трговија за стоки, меѓународна трговија според економските карактеристики на претпријатијата и за меѓународна трговија според фактурирана валута беа пополнети извештаите за квалитет во Евростат со користење на алатката ESS-MH (ESS Metadata Handler application). Метаподатоците редовно се документираат во националниот систем за продукција на референтни метаподатоци согласно со стандардот SIMS v2.0. ESMS v2.0-фајлови со метаподатоци се јавно достапни на веб-страницата на ДЗС.
- Редовно беа испраќани податоци до ММФ во согласност со стандардот СДДС плус.
- Податоците за економските сметки во земјоделството по тековни и по постојани цени се испратени за 2022 година.

- Во согласност со препораките и барањата на Евростат, Државниот завод за статистика го спроведе четвртото пилот-истражување за надворешна трговија со услуги кај деловните субјекти за прв пат со тримесечна динамика, со референтен период за секое тримесечје од 2024 година, со цел да го продолжи воспоставувањето национален систем за производство на овие податоци.

Реализирани статистички истражувања

Периодика – област	Број на истражувања во 2024 година	Број на истражувања во 2023 година
годишни	2	2
тримесечни	1	1
месечни	1	1
по план за анкети од Евростат	7	8
аналитички	43	43
Вкупно: Сектор за национални сметки	54	55

2.4. Сектор за деловни статистики

Во делот на статистичките истражувања од областа на деловните статистики (прибирање, обработка и дисеминација), во 2024 година беше реализирано следното:

- ИФАТС-популацијата беше дефинирана за 2022 година и беа објавени податоците за ИФАТС во декември 2024 година. За првпат се доставени податоци за ИФАТС до Евростат, и тоа за референтните 2021 и 2022 година.
- Редовно се извршуваа активностите за продукција на структурно-деловните статистики. Притоа, објавени беа дефинитивни податоци за 2022 година и прелиминарни за 2023 година за основните економски показатели на претпријатијата, како и за карактеристиките на деловните услуги.
- Во однос на демографијата на претпријатијата, приспособен е постојниот модул за обработка на податоците согласно со барањата на европската ЕДС-регулатива. Подготвени се и доставени до Евростат бараните податочни сетови за референтните 2021 и 2022 година, во SDMX-формат, со што се надмина јазот во трансмисијата на податоци.
- Краткорочни статистики – редовно се прибираат податоци за индексот на цените на производители на услуги за 6 вида услуги. Редовно се продуцираат и сите други краткорочни статистики од областа на индустријата, градежништвото, трговијата и услугите.
- Истражување PRODCOM – се следат промените во PRODCOM и редовно се имплементираат. Податоците беа доставени до Евростат.

- Редовно се ажурира Статистичкиот деловен регистар и се подготвуваат метадата-извештајот и извештајот за квалитет во кој се известува и за новите статистички единици – единици според активноста (KAU – kind of activity units) и сложени претпријатија (статистичка единица која е составена од два или повеќе правни субјекти).
- Статистиките за туризам, истражување и развој, иновации и користење ИКТ во деловните субјекти и домаќинствата редовно се доставуваат до Евростат, заедно со извештај за квалитет.

Реализирани статистички истражувања

Периодика – област	Број на истражувања во 2024 година	Број на истражувања во 2023 година
Одделение за внатрешна трговија, туризам и угостителство		
Внатрешна трговија		
тримесечни	1	1
месечни	1	1
двегодишни	1	
Туризам и угостителство		
месечни	2	2
тримесечни	2	2
годишни	2	2
тригодишни		
вкупно	9	8
Одделение за индустрија, градежништво и деловни тенденции		
Индустрија		
месечни	3	3
годишни	1	1
Градежништво		
месечни	2	2
тримесечни	1	1
годишни	5	5
вкупно	12	12
Одделение за статистички деловен регистар		
годишни	1	1

Периодика – област	Број на истражувања во 2024 година	Број на истражувања во 2023 година
Одделение за структурни деловни статистики и ФАТС и демографија на претпријатија		
годишни	4	4
полугодишни		
тримесечни		
месечни		
Вкупно	4	4
Одделение за цени		
годишни		
полугодишни		
тримесечни	1	1
месечни	5	5
Вкупно	6	6
Одделение за ИКТ, истражување и развој и иновации		
годишни	5	5
двегодишни		1
Вкупно	6	5
Вкупно: Сектор за деловни статистики	37	37

2.5. Сектор за земјоделски статистики и статистики на животната средина

2.5.1. Во доменот на земјоделските статистики и статистиките на животната средина реализирани се следните активности:

- Во рамките на Програмата ИПА 2019 за првпат беа воспоставени економски сметки за шумарството. Подготвени беа методолошките основи за изготвување на економски сметки во шумарството.
- Направена е експериментална компилација на податоци за сметки во шумарството за 4 години (2018 – 2021) и испратени се податоците до Евростат за евалуација и истите се објавени во базата на податоци на Евростат.

- Подготвени се и доставени до Евростат табелите EFA A1a, EFA A1b, EFA A2a, EFA A2b и EFA B1 за 2022 година.
- Континуирано се доставуваат сетови на податоци до Евростат од областите: растително производство, добиточно производство, шумарство, органско производство и слатководно рибарство.
- За првпат е испратен третиот сет на податоци за известување во Евростат (број и капацитет на капацитети за третман на отпад) за референтна 2022 година, покрај редовните два сета: Создаден отпад и Третман на отпад.
- Пресметан е индикаторот за циркуларна економија – Circular Material Use Rate.
- За прв пат е спроведена Анкетата за потрошувачката на енергенти во услужниот и комерцијалниот сектор, во рамките на ИПА 2022.
- Во енергетските истражувања вклучени се и фотоволтаичните, соларните системи за производство на електрична енергија кои се во сопственост на индустриските субјекти

Реализирани статистички истражувања

Периодика – област	Број на истражувања во 2024 година	Број на истражувања во 2023 година
Одделение за животна средина, енергетика и транспорт		
Животна средина		
двегодишни	2	1
годишни	6	6
Водостопанство		
тригодишни		-
годишни	3	3
Енергија		
тригодишни		-
годишни	5	13
месечни	6	11
полугодишни	2	2
Транспорт		
годишни	12	12
петгодишни		-
месечни	1	1
тримесечни	3	3
Вкупно:	40	52

Периодика – област	Број на истражувања во 2024 година	Број на истражувања во 2023 година
Одделение за земјоделски статистики		
Земјоделство - општо		
тригодишни	-	-
годишни	1	2
месечни	3	3
Растително производство		
годишни	7	7
Добиточно производство		
годишни	3	3
месечни	2	2
Шумарство		
годишни	5	7
тримесечни	1	1
Лов и риболов		
годишни	2	2
Вкупно:	24	27
Вкупно: Сектор за земјоделски статистики и статистики на животната средина	64	79

2.6. Сектор за регионални одделенија

Во согласност со Правилникот за внатрешна организација, ДЗС е организиран во централна институција во Скопје и осум регионални одделенија (РОС) на територијата на целата држава (Скопје, Тетово, Куманово, Велес, Штип, Битола, Охрид и Струмица).

Основната улога на регионалните одделенија е прибирање податоци, шифрирање и прва контрола на статистичките обрасци кои се прибираат од извештајните единици. За одреден број статистички истражувања РОС вршат внес и техничка обработка на податоците (од областа на демографијата). Покрај наведената улога, регионалните одделенија имаат важна улога во процесот на формирање и ажурирање на анкетарската мрежа. Имено, регионалните одделенија имаат примарно значење во постапката на евидентирање и селектирање на кандидатите за анкетари кои ја составуваат анкетарската мрежа на ДЗС, како и во секојдневниот контакт со нив при спроведувањето на анкетните истражувања.

Со оглед на тоа дека во ДЗС сè уште примарен извор на податоци се извештајните единици кои доставуваат податоци преку статистички обрасци, регионалните одделенија, и покрај сè поголемото значење на административните извори на податоци, и понатаму имаат примарна улога во процесот на обезбедување статистички информации од терен.

3. ЕВРОПСКА ИНТЕГРАЦИЈА И МЕЃУНАРОДНА АКТИВНОСТ

3.1. Европска интеграција

Процесот на европска интеграција на Република Северна Македонија во областа на статистиката се реализира во непосредна соработка со Евростат, кој му дава помош и поддршка на ДЗС, како национален координатор на статистичкиот систем на земјата, во процесот на усогласување на националните статистички стандарди и податоци со меѓународните статистички стандарди и податоци, особено од земјите членки на ЕУ.

Државниот завод за статистика, како координатор на Работната група број 18 – Статистика, во функција на редовно, квалитетно и навремено следење и информирање за напредокот во усвојувањето на законодавството на ЕУ, континуирано го организира и го координира работењето на Работната група.

На состанокот на Поткомитетот за економски и финансиски прашања и статистика, одржан во 2024 година, Европската комисија, исто како и во претходната година, го потенцира прогресот што го има направено ДЗС во периодот помеѓу состаноците.

Во Извештајот на ЕК за напредокот на Република Северна Македонија во 2024 година се констатира дека државата постигна помеѓу умерено и добро ниво на подготвеност во областа на статистиката. Постигнат е одреден напредок, главно во областа на статистичката инфраструктура, деловната статистика и статистиката за трговија и статистиката за финансиски сметки.

Препораките на Комисијата од минатата година не беа целосно спроведени и остануваат во голема мера да важат. Во наредната година, Северна Македонија особено треба:

- да спроведе попис на земјоделството;
- да осигури соодветен кадар и доволно финансиски средства за Државниот завод за статистика;
- да продолжи да ја подобрува макроекономската статистика, особено воспоставување транспарентност, подобрување на доследноста, навременост и опфат на процедурата за прекумерен дефицит и владината финансиска статистика и натамошно усогласување на финансиските сметки и тримесечните национални сметки со Европскиот систем на сметки 2010 (ЕСС 2010).

Поглавјето 18 – Статистика е дел од првиот кластер на поглавјето Фундаментални вредности. Активностите во ова поглавје овозможуваат националниот статистички систем соодветно да ги исполни барањата на правото на ЕУ во областа на

статистиката. Правилата и политиките на ЕУ во оваа област имаат за цел обезбедување висококвалитетни статистички податоци во согласност со регулативите на ЕУ и со меѓународните препораки.

3.2. Меѓународни проекти во кои беше вклучен ДЗС

3.2.1. Тековни проекти на Европската комисија

3.2.1.1. Национални проекти

- **Национален проект на Шведската статистика и ДЗС: Статистиката во согласност со потребите на корисниците и европските барања**

Проектот има за цел да го подобри севкупниот капацитет на ДЗС за производство и дисеминација на квалитетни статистики за да обезбеди зголемена достапност на статистиката во согласност со потребите на сегашните и идните корисници, како и барањата на законодавството на ЕУ во статистиката. Проектот е заеднички имплементиран од Државниот завод за статистика и Шведската статистика, а финансиран од СИДА.

Проектот се состои од следниве компоненти:

Компонента 1 – Менаџмент

Зајакнато искористување на човечките ресурси преку:

- Развивање на структуриран систем за внатрешна комуникација
- Развивање и пуштање во употреба на обновен интранет
- Поддршка на ДЗС да развие нова организациска структура
- Имплементација и користење на систем за планирање и мониторинг
- Ажурирана и подобрена анкета за задоволството на корисниците.

Одржани се 2 мисии, од кои една за системот за планирање и мониторинг и една за внатрешни комуникации.

Компонента 2 – Статистичка методологија

Зајакнат капацитет за методологии преку:

- Воспоставување на функција за методолошка поддршка
- Создавање на структурирана документација за производството на статистики
- Воспоставување на програма за обука за методологија.

Одржана е 1 мисија за статистичка методологија.

Компонента 3 – Информатичко-комуникациска технологија

Модернизирано ИКТ работење преку:

- Подготовка на политика за ИТ-алатки и системи
- Развивање на програма за обука за ИКТ
- Формирање на центар за обука
- Поддршка на ДЗС за консолидирање на бази на податоци

- Понатамошно развивање на Системот за управување со безбедноста на информациите
- Пуштање во употреба на новата веб-страница
- Понатамошна поддршка на развојот на базата МАКСТАТ.

Одржана е 1 мисија за ИКТ.

Компонента 4 – Регистри

Зголемена употреба на регистри преку:

- Користење на Регистарот на вработени
- Развивање на Регистар за образование
- Изготвување на патоказ за производство на статистики засновано на регистри.

Одржана е 1 мисија за употреба на Регистарот на вработени.

- **Национална ИПА 2022 – Твининг-проект „Подобрување на квалитетот и опфатот на статистиките за животна средина и здравствените статистики“**

Општата цел која треба да се постигне со овој проект е подобрување на користењето статистички и финансиски податоци во носењето и спроведувањето политики преку зајакнување на капацитетите за производство и дисеминација на статистики за животната средина и здравствените статистики.

Проектот ги содржи следниве компоненти:

Компонента 1 – Статистики за животна средина и земјоделство

- Подобрување на квалитетот на статистиките за отпад
- Подобрување на усогласеноста на статистиките за вода со стандардите на ЕУ
- Подобрување на квалитетот и бројот на објавени индикатори за статистики за животна средина
- Користење на административни извори за производство на статистики за животна средина
- Составување на монетарни сметки за животна средина
- Подобрување на статистиките за енергија
- Подобрување на статистиките за шумарство и земјоделство.

Одржана е 1 мисија во рамките на оваа компонента.

Компонента 2 – Здравствени статистики

- Подготвување на Европска анкета за здравство (ЕХИС)
- Подобрување на здравствените сметки.

Одржана е 1 мисија во рамки на оваа компонента.

3.2.1.2. Повеќекориснички проекти

- **Повеќекорисничка програма за статистичка соработка ИПА 2022**

Овој проект започна на 1 јануари 2024 година и ќе трае до 31 декември 2027. Целта на проектот е надградба и зајакнување на статистичките системи во земјите кориснички и натамошно зајакнување на интеграцијата на корисниците во рамките на ЕСС.

Следниве статистички проекти се опфатени со програмата:

Грант:

- Статистики на владини финансии и Процедура за прекумерен долг
- Хармонизиран индекс на трошоци на живот и индекс за домување
- Паритет на куповна моќ
- Деловен регистар
- Краткорочни деловни статистики, подобрување на усогласеноста со Регулативата за европските деловни статистики
- Статистики за транспорт
- Статистики за енергија
- Структурни деловни статистики, бизнис-демографија
- Анкета за работната сила
- Анкета за приходите и условите за живеење
- Индекс на цената на трудот
- Статистики за водата
- Статистики за градот/географски информации
- Управување со квалитетот
- Надворешна трговија со услуги.

Договор за услуги:

- Национални сметки – методологија
- Програма за трансмисија, годишни национални сметки, квартални национални сметки и извештаи за квалитет;
- Секторски сметки
- Табели за понуда и употреба и „input-output“=табели
- Комуникација.

Во текот на извештајниот период, во рамките на оваа програма, 68 лица учествуваа на вкупно 56 состаноци на Евростат и 109 лица учествуваа на 61 обука. Во рамките на десетте статистички проекти, сите планирани испораки беа доставени навреме до Евростат.

3.2.3. Соработка со агенциите на Обединетите нации во државата

Во изминатиот период, ДЗС ја продолжи соработката со различни агенции на ОН кои работат во земјата: UNFPA, UN Women, UNICEF.

3.3. Комуникација и соработка со други институции

Во 2024 година продолжија активностите за реализација на веќе потпишаните договори и меморандуми за соработка од претходните години со поголем број институции во земјата и во странство.

4. ПРЕДИЗВИЦИ СО КОИ СЕ СООЧУВАШЕ ДЗС

Државниот завод за статистика се соочува со неколку клучни предизвици, и тоа:

4.1. Мал износ на буџетски средства

Буџетските средства што се одвојуваат за Државниот завод за статистика не се доволни за реализација на сите потреби на институцијата. Искористеноста на буџетските средства е повеќе од 98 %, што укажува на фактот дека сите доделени средства со буџетот максимално се искористуваат. Ја истакнуваме и неповолната структура на буџетот, пред сè, од аспект на доминантноста на делот за плати и надоместоци на вработените во однос на средствата за реализација на предвидените статистички истражувања од Петгодишната програма за статистички истражувања.

Поради малиот износ на буџетски средства институцијата не е во можност:

- да планира и да реализира активности во насока на модернизација (набавка на ИТ опрема, алатки и софтвери),
- да обезбеди мерки за заштита на ИТ-системот (сајбер-безбедност); набавка на нови сервери; обезбедување простор за податоците на „cloud“ и сл.,
- да организира различни видови обука, како за вработените така и за корисниците и за останатите овластени носители во статистичкиот систем,
- да организира различни настани (конференции, одбележување денови на статистиката и сл.),
- да ги мотивира вработените за вршење дополнителни активности.

4.2. Состојба со човечките ресурси

И во овој извештај повторно потенцираме дека состојбата со човечките ресурси претставува голем и сериозен проблем. Бројот на вработените континуирано се намалува, половина од работните места (вклучително и раководните позиции) не се пополнети, годишните планови за вработување не се одобруваат навреме или се бара намалување на планираните вработувања и сето тоа може да доведе до неможност за реализирање на основната дејност на Заводот и на статистичката продукција на важни статистички показатели (БДП, вработени, плати, индустриско производство, надворешнотрговска размена).

4.3. Третманот на институцијата во рамките на системот на државната управа

Државниот завод за статистика е дел од системот на државната управа, но дејноста и надлежностите на Заводот се специфични. Како самостојна стручна управна организација, ДЗС во национални и во меѓународни рамки е одговорна за производство на официјална статистика, која треба да биде во согласност со регулативите на ЕУ во доменот на

статистиката (повеќе од 600 регулативи), со Кодексот на работа на европската статистика и со други бројни европски и меѓународни стандарди и класификации.

ДЗС е координатор на статистичкиот систем во земјата и носител на Поглавје 18, а тоа значи во процесот на преговори е вклучен во првиот кластер Фундаментални вре и сè додека не се затвори поглавјето Статистика, нема да може да се затвори ниту едно друго поглавје. За сериозна реализација на сите овие функции, неопходно е да се промени третманот кон институцијата (да се усогласи со спецификите и функциите што ги врши) и да се подобри состојбата со првите два предизвика (финансиски и човечки ресурси).

5. КООРДИНАЦИЈА НА СТАТИСТИЧКИОТ СИСТЕМ И ОВЛАСТЕНИТЕ НОСИТЕЛИ

Во согласност со член 21 од Законот за државната статистика, ДЗС како координатор на статистичкиот систем, во соработка со овластените носители, подготвува и Извештај за активностите на овластените носители во однос на реализацијата на Програмата за статистички истражувања за периодот 2023 – 2027 година. Покрај Народната банка на Република Северна Македонија, останати овластени носители се: Министерството за финансии, Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија, Министерството за правда, Министерството за внатрешни работи и Институтот за јавно здравје на Република Северна Македонија.

На доставеното барање до овластените носители да подготват извештаи за својата активност поврзана со реализацијата на Програмата за статистички истражувања за 2024 година, извештаи се добиени од сите овластени носители.

5.1. Народна банка на Република Северна Македонија

Народната банка на Република Северна Македонија во 2024 година спроведе вкупно 28 статистички истражувања, од кои 8 со месечна, 17 со тримесечна и 3 со полугодишна периодика.

1. Методолошки подобрувања во статистичките истражувања

Во текот на 2024 година во континуитет се прибираа, се изготвуваа и се објавуваа статистички податоци, соопштенија и текстови со статистички содржини од доменот на екстерните, монетарните статистики и статистиката на финансиски сметки, во согласност со Календарот за објавување податоци.

Во однос на точката 2.04.6.9.00/01: „Финансиски сметки“ од Програмата за статистички истражувања 2023 – 2027, во текот на 2024 година, покрај редовното производство на годишни и квартални неконсолидирани податоци, се работеше на поставување извештаи за консолидирани податоци за состојби.

Во статистичките истражувања од областа на екстерните статистики (опфатени во поглавјето од Програмата под број: „2.06 - Меѓународна трговија и платен биланс“), заради усогласување со пропишаните рокови за известување до Евростат и реализација на преземените обврски на билатералниот скрининг, во текот на 2024 година постигнато е скратување на роковите за доставување податоци за месечниот платен биланс (ПБ) и меѓународната инвестициска позиција до Евростат. Врз основа на препораките од мисијата на ММФ од областа на екстерните статистики од 2023 година, во 2024 година е изработен

предлог-модел за процена на приватните трансфери. Воедно, продолжија активностите за воспоставување нов статистички податочен склад, како и активностите во рамките на проектот за трговија со услуги.

Во однос на статистичките истражувања од Програмата за статистички истражувања 2023 – 2027 година, во областа на монетарната статистика, статистиката на ОФИ и статистиката на каматните стапки (точки: 2.04.6.5.00/01; 2.04.6.5.00/02; 2.04.6.5.00/03; 2.04.6.5.00/04; 2.04.6.5.00/05; 2.04.6.5.00/06; 2.04.6.5.00/07 и 2.04.6.5.00/08), во рамките на долгорочниот проект за воспоставување интегриран систем на известување за потребите на статистиката и супервизијата ИСИДОРА, во текот на 2024 година интензивно се работеше на повеќе сегменти на проектното решение, а како поважни активности се оние поврзани со изработката на подзаконска регулатива за известување, електронска апликација за прием на податоци и почетни активности со пилот-известувачите. Во текот на 2024 година беа реализирани сите подготвителни активности за доставување на податоците од статистиката на каматните стапки до Европската централна банка (ЕЦБ), а процесот беше успешно заокружен со соодветно проследување на податоците до ЕЦБ.

За статистичкото истражување во областа на платежната статистика, точка 2.04.6.1.00/1, следејќи ги трендовите и новините во плаќањата, како и усогласувањето со новините кои произлегоа од стапувањето во сила на новиот Закон за платежните услуги и платните системи во јануари 2023 година, продолжија методолошките подобрувања со известување за нови категории на податоци заедно со значителни методолошки подобрувања во известувањето, како и со соодветни контролни механизми, со кои се зголемува квантитетот и квалитетот на податоците за кои се известува.

2. Новитети во статистичките истражувања

Во текот на 2024 година, Народната банка обезбеди понатамошен развој и надградба во одделни сегменти поврзани со дисеминацијата на статистичките податоци и оствари повеќе активности за унапредување на комуникацијата со корисниците на статистичките податоци. Поважни новитети што ја одбележаа 2024 година во областа на статистиката се:

- Во областа на финансиските сметки, во октомври 2024 година започна редовното објавување на нов сет консолидирани финансиски сметки, состојби, временска серија од 2016 година. Во насока на збогатување на сетот расположливи податоци на НБСтат, се објавија и податоците од областа на финансиските сметки, со што значително се поедностави пристапот до истите за потребите на корисниците. Дополнително се работеше на развој и изработка на податоци за текови, по сектори/потсектори и финансиски инструменти.

- Во областа на монетарната статистика, статистиката на ОФИ и статистиката на каматните стапки се работеше на изготвување на податоците за пондерирани каматни стапки според барањата и форматот за известување и истите беа успешно доставени до Европската централна банка.

- Во областа на екстерните статистики, во насока на понатамошно унапредување на комуникацијата со известувачите и зголемување на ефикасноста на известувањето, во текот на 2024 година продолжија активностите во рамките на неколку ИТ-проекти за развој на електронското известување што се однесува на електронскиот прием на обрасците за вложувања во и од странство и електронското известување за прометот по кредитни работи со нерезиденти.

- Во текот на 2024 година се работеше на осовременување и унапредување на електронската апликација преку која се спроведува Анкетата за кредитната активност (Статистичко истражување за кредитната активност, точка 2.01.0.3.00/05 од Програмата, Воедно, анкетата беше збогатена со нови прашања и опции за одговори, со цел да се обезбедат дополнителни информации што ќе бидат искористени за пореално согледување на актуелните состојби во економијата.
- Во континуитет продолжува подобрувањето и развојот на апликативното решение за платежна статистика. За извештајниот период кој започна во 2024 година, давателите на платежните услуги за прв пат известија за податоци за: платежните сметки со основна функција, неактивните платежни сметки, понатаму измамнички иницираните платежни трансакции и заменски надоместоци меѓу давателите на платежни услуги и картичната платежна шема при платежни трансакции засновани на картички.

3. Број на вработени лица што работат на статистички истражувања

Вкупно 50 вработени во Народната банка на Република Северна Македонија работат на статистички истражувања, и тоа:

- 6 вработени работат на истражувањата за Анкетата за инфлациските очекувања и очекувањата за движењето на реалниот БДП; Анкетата за кредитната активност и Индексот на цените на недвижностите;
- 2 вработени работат на пресметката на показателите за финансиската стабилност;
- 38 вработени работат на статистичките истражувања од областа на монетарната и финансиската статистика, како и екстерните статистики;
- 4 вработени работат на статистичките истражувања од областа на платежната статистика.

4. Публицистичка дејност и комуникација со корисниците (податоци за издадените публикации)

Во текот на 2024 година, квалитетот и континуитетот на процесот на изготвување и дисеминација на статистичките податоци во Народната банка се задржа на високо рамниште. Податоците од статистичките истражувања во надлежност на Народната банка се објавуваат на интернет-страницата на НБРМ, со соодветна периодика и рок за публикување утврдени во Програмата.

Во однос на комуникацијата со јавноста, како дел од активностите за подобрување на поддршката на корисниците и унапредување на комуникацијата со јавноста, покрај редовното објавување соопштенија и текстови со статистички содржини на медиумите и социјалните мрежи, во континуитет се одржува комуникацијата со корисниците преку „контакт статистика“. Дополнително, одржана е презентација на Економскиот факултет при УКИМ, на која претставници од Дирекцијата за статистика го презентираа статистичкиот веб-портал НБСтат.

Листата на показатели за финансиска стабилност се објавува на интернет-страницата на Народната банка редовно (врз квартална основа) согласно со Календарот за објавување на податоците кој е достапен на интернет-страницата на Народната банка.

Податоците од областа на платежната статистика се објавуваат во агрегирана форма на интернет-страницата на Народната банка, со соодветна периодика и рок за публикување утврдени со Календарот на објавување податоци. Народната банка на својата интернет-страница објавува „Годишна информација за плаќања во Република Северна Македонија“,

во насока на комуникација со јавноста за трендовите и движењата на плаќањата во земјата, како и за плаќањата во меѓународен контекст од областа на работењето со платежните картички.

5. Меѓународна активност и странска помош

Во рамките на меѓународната соработка и комуникација со статистичката заедница, во текот на 2024 година се издвојува учеството на следните настани:

- Посета на Централната банка на Австрија и Централната банка на Унгарија, во рамките на Втората фаза од Регионалната програма за зајакнување на капацитетите на централните банки на Западен Балкан, заради стекнување практично искуство за процесот на управување со податоци во современи централни банки и јакнење на капацитетите од областа на екстерните статистики;
- Учество во проектот на ДЗС ИПА 2019 за статистика на надворешната трговија со услуги, чија основа цел е замена на постојниот извор на податоци за извозот и увозот на услуги и воведување директно известување, преку студиска посета во Прага и експертска мисија на чешки експерти во ДЗС;
- Учество на 12-та биенална конференција на тема: „Статистиката и пошироко: нови податоци за донесување одлуки во централните банки“, организирана од Комитетот за централно-банкарски статистики „Ирвинг Фишер“ и Банката за меѓународни порамнувања. Претставникот на ДСТ на состанокот го презентираше трудот „Градење на финансиските сметки врз основа на принципот од кого на кого и нивната аналитичка вредност – случајот на НБРСМ“;
- Одржување на првата експертска мисија од билатералната мерка со Банката на Португалија, како дел од Втората фаза од Регионалната програма финансирана од ЕУ за зајакнување на капацитетите на централните банки од Западен Балкан на која беа споделени искуството од процесот на имплементација и најдобрите практики во областа на управувањето со податоци;
- Учеството на Работилницата за финансиска статистика, во организација на УНЕЦЕ, на која преку презентација се пренесе искуството на Народната банка во изготвување на статистиката на финансиските сметки.

5.2. Министерство за финансии

Министерството за финансии во 2024 година спроведе вкупно 20 статистички истражувања, од кои 12 месечни и 8 тримесечни, што е ист број на истражувања како и во 2023 година.

Број на вработени во Министерството што работат на статистички истражувања

Во Министерството за финансии се ангажирани 4 лица за спроведување статистички истражувања.

Министерството за финансии не достави информации за: методолошките подобрувања, новитетите во статистичките истражувања, проблемите со кои се соочуваше Министерството за финансии во 2024 година и публицистичката дејност, побарани со Образец 1, кој се однесува на истражувањата и активностите реализирани во 2024 година, во согласност со Програмата за статистички истражувања, 2023 – 2027 година.

5.3. Министерство за внатрешни работи

Министерството за внатрешни работи во 2024 година, во согласност со утврдените статистички истражувања во Програмата за статистички истражувања за периодот 2023 – 2027 година, спроведе вкупно 6 статистички истражувања, од кои 1 со месечна периодика и 5 со годишна периодика, што е ист број на статистички истражувања како во 2023 година.

Број на вработени во Министерството што работат на статистички истражувања

Во однос на вкупниот број вработени, ангажирани на статистички истражувања, наведен е бројот од 102 лица, и тоа на централно и на регионално ниво во Бирото за јавна безбедност (ОКРА – СВР, ЕКРА – СВР Скопје и ОКРА – РЦ за ГР и Сектор за азил). Во овој број се вклучени сите вработени кои полуавтоматизирано ги пополнуваат статистичките прегледи, ги обработуваат податоците и ги подготвуваат прашалниците и барањата за статистичките истражувања.

Министерството за внатрешни работи не достави информации за: методолошките подобрувања, новитетите во статистичките истражувања, публицистичката дејност, дисеминацијата на статистичките податоци, меѓународната активност и странската помош и проблемите со кои се соочувало.

5.4. Агенција за вработување на Република Северна Македонија

Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија во 2024 година спроведе вкупно 4 статистички истражувања, од кои 3 со месечна периодика и 1 годишно истражување.

Број на вработени лица во Агенцијата што работат на статистички истражувања

За реализација на статистичките истражувања се ангажирани вкупно 2 вработени.

Методолошките подобрувања во статистичките истражувања се реализираат согласно со законските прописи и Оперативниот план за активни програми, мерки за вработувања и услуги на пазарот на трудот за 2024 година.

Агенцијата за вработување не достави информации за: новитетите во статистичките истражувања, публицистичката дејност, меѓународната активност и странската помош и за проблемите со кои се соочувала Агенцијата, побарани со Образец 1, кој се однесува на истражувањата и активностите реализирани во 2024 година, во согласност со Програмата за статистички истражувања, 2023 – 2027 година.

5.5. Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија

Институтот за јавно здравје на Република Северна Македонија, во согласност со утврдените статистички истражувања во Програмата за статистички истражувања за периодот 2023 – 2027 година, во 2024 година спроведе вкупно 12 статистички истражувања.

Број на вработени лица во Институтот што работат на статистички истражувања

За реализација на статистичките истражувања се ангажирани 9 вработени во Одделот за здравствена статистика и публицистика и 13 лица во Одделот за епидемиологија на заразни заболувања.

Дисеминација на статистички податоци

- Месечни билтени за движењето на акутните заразни заболувања
- Месечни извештаи за спроведувањето на системот АЛЕРТ (EVARN)
- Годишен извештај за движењето на акутните заразни заболувања во РСМ
- Годишен извештај за спроведувањето на Програмата за испитување на појавата, раширеноста, спречувањето и сузбивањето на бруцелоза кај луѓето во РСМ
- Годишен извештај за спроведувањето на Програмата за спроведување задолжителна имунизација на населението во РСМ против одредени заразни болести
- Годишен извештај за спроведувањето на АЛЕРТ системот (EVARN)
- Годишен извештај за интрахоспиталните инфекции
- Годишен извештај за спроведување на Програмата за заштита на населението во РСМ од синдромот на стекнат недостаток на имунитет – СИДА
- Годишен извештај за реализација на активностите по Националната програма за јавно здравје
- Годишен извештај за АФП
- Годишен извештај за пријавени поствакцинални компликации по имунизација во РСМ
- Редовно ажурирање на интернет-страницата на ИЈЗ со текстови во врска со превенција на заразни и незаразни заболувања, наменети за стручната и пошироката јавност
- Годишна публикација „Здравствена карта на РСМ“
- Годишна публикација „Амбулантно-поликлинички морбидитет во РСМ“
- Годишна публикација „Мрежа на болничките здравствени установи“
- Годишна публикација „Специјалистички служби во РСМ“
- Годишна публикација „Кадар во здравствените установи во РСМ“
- Годишна публикација „Регистар за шеќерната болест во РСМ“
- Годишна публикација „Регистар за хронична ренална инсуфициенција на РСМ“
- Регистар за психози во РСМ
- Годишна публикација „Болнички морбидитет во РСМ“
- Годишна публикација „Ментални заболувања во РСМ“
- Годишна публикација „Состојба со циркулаторните болести во РСМ“
- Годишна публикација „Информација за искористеност на болнички капацитети“
- Годишна публикација „Повреди и професионални болести во РСМ“.

Меѓународна активност и странска помош

Estimating COVID-19 vaccine effectiveness against severe acute respiratory infections (SARI) hospitalisations associated with laboratory-confirmed SARS-CoV-2 in NM – финансирана и поддржана од СЗО, започната во 2022 година продолжи и во 2024 година. Примарната цел е да се измери севкупната ефективност на вакцината против COVID-19 против лабораториски потврден SARS-CoV-2 кај хоспитализирани пациенти со САПИ кои припаѓаат на целните групи за вакцинација против COVID-19, што во моментот се сите возрасни на возраст од 18 и повеќе години во Република Северна Македонија.

Секундарни цели: Да се процени севкупниот и специфичниот CVE против лабораториски потврден SARS-CoV-2 кој бара хоспитализација меѓу пациенти со целните групи вакцини за COVID-19 според: возрасна група, пол, ризична група (на пр., специфични хронични состојби), време од вакцинацијата, број на дози на вакцини.

Да се процени CVE за посериозни исходи (на пр., прием на ICU или смртност во болница). Да се процени според CVE за различни видови вакцини. Да се идентификуваат потенцијалните фактори кои може да го модифицираат CVE, вклучувајќи претходна инфекција со SARS-CoV-2. Да се процени ефективноста на вакцината според клучните фактори на пациентот.

Новитети во статистичките истражувања

Употреба на статистичката програма „R“ во рамките на истражувањето.

Проблеми со кои се соочуваше Институтот

- Поради дефицит на кадар, има тешкотии во добивањето навремени и целосни податоци и тешкотии при корекција на можни грешки, логичка контрола итн.
- Недостиг на кадар – специјалисти по социјална медицина,
- Укинување на процесот на контрола на податоците од примарна база (извор на податоци) од здравствените институции за податоци кои се добиваат преку „Мој термин“ од страна на овластените Центри за јавно здравје за точноста и веродостојноста на истите.
- Недоволна соработка меѓу институциите во делот на размената на здравствени податоци за:
 - Градење и одржување на соодветна ИТ-инфраструктура,
 - Обезбедување протоколи за пристап до податоци и нивна безбедност,
 - Овозможување побрзо и точно генерирање извештаи и нивна дистрибуција,
 - Промовирање табели и податоци што може да се активираат за да се донесат одлуки,
 - Рационализирање и создавање ефикасност на персоналот за поддршка.

5.6. Министерство за правда

Број на вработени лица во Министерството што работат на статистички истражувања

Во Министерството за правда нема посебна организациска единица за статистика.

Во однос на проблемите со кои се соочува Министерството за правда, посочено е дека не се пополнети работните места за кои се предвидени работни задачи за спроведување на статистички истражувања. Во исто време укажуваат на потребата од подобра координација и ангажман од страна на извештајните единици, со цел навремена достава на податоци.

Како извештајни единици, Управата за водење на матични книги, Управата за извршување на санкции, судовите, јавните обвинителства и Судскиот совет на Република Северна Македонија директно доставуваат статистички податоци до ДЗС.

Министерството за правда во координација со ДЗС, Управата за извршување на санкциите и Судскиот совет на Република Северна Македонија во 2024 година немаат воведено нови истражувања.

Министерството за правда не достави информации за: методолошките подобрувања, публицистичката дејност, дисеминацијата на статистичките податоци, меѓународната активност и странската помош.

ЛИСТА НА КРАТЕНКИ

ДЗС - Државен завод за статистика
АПУЖ - Анкета за приходи и услови за живеење
БДП - Бруто-домашен производ
ЕУ - Европска Унија
ЕК - Европска комисија
Евростат - Статистички завод на Европската заедница
еСтат - ИТ-систем за автоматско метаподаточно базирано генерирање веб-форми за прибирање податоци преку интернет
ЕСС - Европски статистички систем (European Statistical System)
ЕССПРОС- Европски систем на интегрирана статистика за социјална заштита
ЕЦБ – Европска централна банка
ИПА - Инструмент за претпристапна помош (Instrument for Pre-Accession Assistance)
ИТ - Информатичка технологија
ММФ - Меѓународен монетарен фонд
МКБ - Меѓународна класификација на болестите
НБРСМ - Народна банка на Република Северна Македонија
НПАА - Национална програма за усвојување на правото на Европската Унија
НРМЕ - Национален уредувач на референтни метаподатоци на Евростат
РОС - Регионални одделенија за статистика
СБПМ – Статистички бизнис процес модел
СНС – Систем на национални сметки
СЗО - Светска здравствена организација
УЈП - Управа за јавни приходи
УКИМ - Универзитет „Св. Кирил и Методиј“
ФРИБС – Рамковна регулатива за интегрирани деловни статистики (Framework Regulation of Integrated Business Statistics)
eDamis - Electronic Data files Administration and Management Information System
CATI - Компјутерски поддржано анкетирање по телефон (Computer assisted telephone interviewing)
CAPI - Компјутерски поддржано анкетирање лице в лице (Computer assisted personal interviewing)
SDDS - Специјален систем за дисеминација на податоци (Special Data Dissemination Standard)
SDMX – Statistical Data and Metadata Exchange
SDMX-RI - SDMX-референтна инфраструктура
SBS - Structural Business Statistics
SIMS - Single Integrated Metadata Structure
ESA - European System of Accounts
ESMS – Euro SDMX Metadata Standards
ESQRS – ESS Standards for Quality Reporting Structure
GFS - Government Finance Statistics